

1.6. Анализ на дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Обща информация за РСУО	235
I.1.	Създаване на РСУО	235
I.2.	Органи на управление на РСУО	236
I.3.	Организация на дейността на регионалните сдружения.....	237
I.4.	Правомощия на общинските съвети.....	238
I.5.	Администриране и финансиране на дейността на регионалните сдружения.	238
II.	Анализ на анкетното проучване сред РСУО и общини	239

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1. Други инсталации от регионалната система за отпадъци, експлоатирани от оператора на регионалното депо	240
--	-----

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1. Каква е формата на експлоатация на депото?.....	239
Фигура 2. Освен депото, операторът на регионалното депо експлоатира ли и други инсталации от регионалната система за отпадъци?	239
Фигура 3. Участват ли редовно общините от РСУО в заседанията на Общото събрание на РСУО?	240
Фигура 4. По кои въпроси се констатират най-често разногласия?.....	241
Фигура 5. Как оценяват резултатите от дейността на РСУО?.....	242
Фигура 6. На ниво РСУО предприемали ли сте действия/проекти/мерки за предотвратяване образуването на отпадъци на регионално ниво?	244

Обект на анализа е дейността на регионалните сдружения за управление на отпадъците. Дейността на РСУО е регламентирана в чл. 24 – чл. 28 от ЗУО.

Целта на анализа е да се изследва дейността на РСУО и да се идентифицират потенциални проблеми и/или пречки при функционирането им.

За целите на анализа е използван инструментариумът на социологически проучвания – допитване с анкетни карти, които са проведени с председателите на РСУО в страната. Чрез анкетните карти е търсен отговор на въпроси, свързани с постиженията и проблемите пред регионалните сдружения относно функционирането им, въпросите със собствеността, финансирането и други аспекти от тяхната дейност.

В допълнение към проучването на РСУО в страната, са изготвени въпроси, свързани с функционирането и дейността на РСУО, които са включени в анкетни карти за общините. Целта е да се изследва и мнението на общините в качеството им на членове на РСУО.

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА РСУО

I.1. Създаване на РСУО

Дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците е регламентирана в чл. 24 – чл. 28 от ЗУО, където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините за общо управление на битовите отпадъци, и особено за изграждането и експлоатацията на съоръжения за битовите отпадъци и подготовка и реализация на проекти с европейско и национално финансиране.

Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена, върху който е изградено или се предвижда изграждането на съоръжението за третиране на отпадъци, или която има учредено право на строеж. То възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от което се изпраща на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител. Членове на РСУО могат да бъдат само общини.

Целта на РСУО да се постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в общините съобразно изискванията на ЗУО, както и изпълнение на задълженията по ЗУО на общините при минимизирани съвкупни разходи. Добрата организация на дейността на РСУО е основен фактор за постигане на целите от общините за оползотворяване и рециклиране на отпадъците, тъй като съгласно ЗУО целите са регионални, изпълняват се съвместно от общините, които разпределят задълженията си за изпълнение на тези цели.

Общини, които не участват в РСУО, нямат право да получават европейско и национално финансиране за управление на отпадъците. Това ограничение не се прилага в случаите на съгласие между две учредени РСУО дадена община да премине в РСУО, различно от определеното от Националния план. Към настоящия момент всички 265 общини са членове на РСУО. В случай че община откаже да участва, предизвика забавяне, осуети

създаването или функционирането на РСУО, тя следва да заплати вредите и пропуснатите ползи на останалите общини от съответния регион.

I.2. Органи на управление на РСУО

Органи на управление на РСУО са Общото събрание и председателят на сдружението.

Председателят на РСУО:

- представлява сдружението
- изготвя дневния ред за заседанията на общото събрание
- свиква и ръководи заседанията на общото събрание
- поддържа достоверна информация за броя на жителите на общините - членове на регионалното сдружение, на основата на официалните данни от НСИ
- организира и ръководи изпълнението на решенията на общото събрание
- извършва други дейности, възложени му от общото събрание.

Председателят на РСУО се избира измежду кметовете на общините, участващи в РСУО, за срок, съвпадащ с мандата му като кмет.

Общо събрание на РСУО – участници и процедури

Общото събрание на РСУО се състои от кметовете на участващите в него общини.

Областният управител, а ако съответният регион попада на територията на две или повече области - техните областни управители, участват в общото събрание на регионалното сдружение, но без право на глас.

Общото събрание на сдружението се свиква от неговия председател веднъж на 6 месеца или по искане на кмет или областен управител. Свикването става чрез писмена покана с дневен ред до кметовете и областния управител.

Общото събрание се провежда, ако на него присъстват кметовете на всички общини, членове на регионалното сдружение. В тези случаи общото събрание взема решения с мнозинство най-малко две трети от присъстващите кметове, които представляват най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение

При липса на кворум събранието се отлага за един час по-късно и се провежда, ако на него присъстват най-малко две трети от кметовете и те представляват най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение. В тези случаи общото събрание взема решения с единодушие.

Председателят на сдружението участва в гласуванията на общото събрание наравно с останалите кметове на общини.

За проведените заседания на общото събрание се съставят протоколи, които се подписват от неговия председател и от присъстващите кметове.

Правомощия на Общото събрание на РСУО

Общото събрание взема решения за:

1. избор на председател
2. приемане на нови членове в регионалното сдружение
3. даване становище за присъединяване на община към РСУО

4. определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци
5. определяне на общините, които възлагат обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъци, както и за представителността на общините в комисиите за провеждане на обществените поръчки
6. разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло, както и целите за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци и тяхното оползотворяване
7. приемане на инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците
8. определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на РСУО)
9. даване на съгласие и определяне на цените в случаите, когато регионалната система за управление на отпадъците се ползва от общини извън регионалното сдружение или от други притежатели на отпадъци
10. осъществяване на контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор/и
11. собствеността на регионалното депо и/или на съоръженията за третиране на отпадъци
12. вътрешни правила за работа на сдружението
13. други въпроси, свързани с дейността на регионалното сдружение.

Решенията на общото събрание са неразделна част от протоколите, които се публикуват на страниците в интернет на общините, включени в РСУО, в срок от една седмица след провеждане на заседанието и се изпращат на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител.

Община, която не изпълни решение на общото събрание в определения ѝ за това срок, отговаря за нанесените вреди и пропуснатите ползи на членовете на регионалното сдружение.

I.3. Организация на дейността на регионалните сдружения

Общините членове на регионалното сдружение определят собствеността на регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците. Собствеността може да бъде:

1. на общината, която е собственик на терена или има учредено право на строеж върху определения за изграждане терен;
2. съсобственост на общините - членове на сдружението;
3. съсобственост между финансиращия частен партньор и общината - собственик на терена, и/или общините - членове на сдружението;

4. собственост на финансиращия частен партньор за съоръженията за подготовка преди оползотворяване или обезвреждане и оползотворяване на отпадъците.

Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдружението.

Община, неучастваща в регионалната система за управление на отпадъците, може да ползва същата или друга такава при условия и цени, определени от съответното регионално сдружение.

I.4. Правомощия на общинските съвети

Общинският съвет на съответната община приема решение за участие в регионалното сдружение. Общинският съвет на община от РСУО може да приеме решение за присъединяването ѝ към сдружение на общини от друг регион, при условие, че не се осуетява създаването или функционирането на регионалното сдружение или регионалната система за управление на отпадъците в собствения ѝ регион след представяне на положителни становища на двете РСУО и на РИОСВ. Общинският съвет взема решения и по всички въпроси от компетенциите на Общото събрание на РСУО, за които законите на страната или приетите от общините правила изискват решение на Общинския съвет. Кметът на община е длъжен да получи съответната санкция за гласуване в Общото събрание.

I.5. Администриране и финансиране на дейността на регионалните сдружения

Регионалното сдружение няма за цел да формира и не разпределя печалба и не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответните общински администрации.

Тези разпоредби на закона не ограничават правото на общините, участващи в РСУО, да създадат общо звено за подпомагане организацията и дейността на Общото събрание на РСУО, с пропорционален финансов принос за неговата издръжка. С цел укрепване на капацитета на РСУО и изпълнение от звеното за организация на дейността и на други задачи (освен изпълняваните в момента организационни функции във връзка с Общото събрание на РСУО) е възможно въвеждане на нормативно изискване за определен финансов принос на общините. Целесъобразно е тези звена да организират възлагането на общи за региона прединвестиционни проучвания, разработване на регионални програми за управление на отпадъците, покриващи цялата РСУО и др. общи за региона проучвателни дейности.

II. АНАЛИЗ НА АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ СРЕД РСУО И ОБЩИНИ

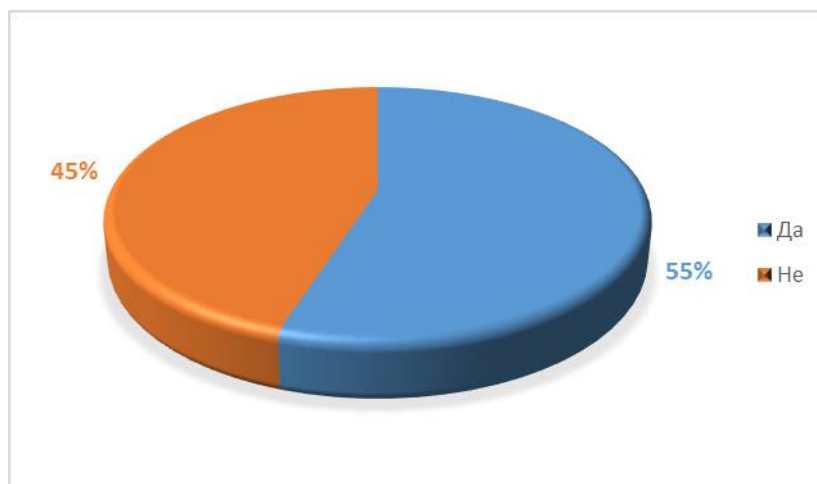
Анкетното проучване е проведено чрез анкетни карти с председателите на всички РСУО в страната и представители на всички общини. В резултат от проведеното проучване са получени отговори от 20 РСУО и 136 общини.

Фигура 1. Каква е формата на експлоатация на депото?

В най-масовия случай регионалното депо се експлоатира от изпълнител, избран по ЗОП. Най-редки са случаите, при които общинско търговско дружество е избрано за експлоатацията на депото. При трите РСУО, които са посочили, че формата на експлоатация на депото е друга, депото се експлоатира от община от съответното РСУО.

Фигура 2. Освен депото, операторът на регионалното депо експлоатира ли и други инсталации от регионалната система за отпадъци?

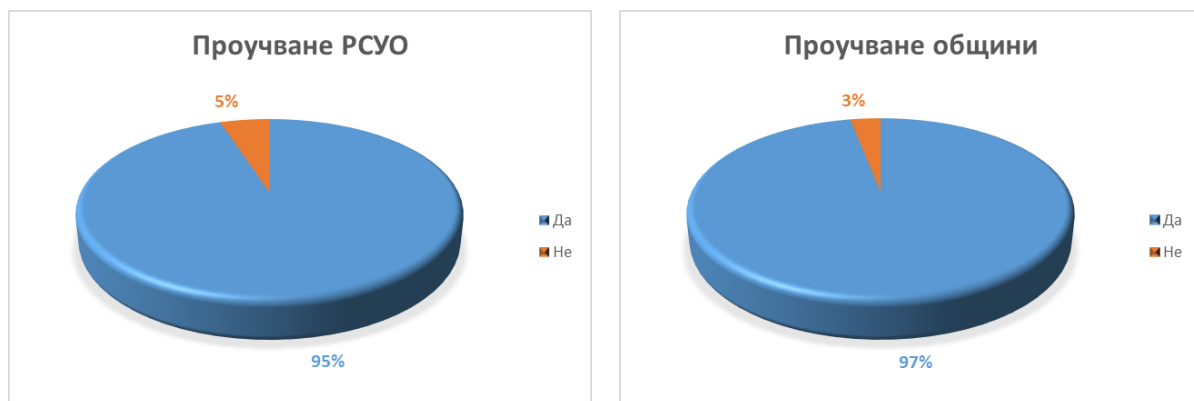

В допълнение към експлоатацията на депото, повече от половината РСУО посочват, че управляват и други инсталации от регионалната система за отпадъци. Най-много са тези, които експлоатират сепарираща и/или компостираща инсталация за зелени и др. биоразградими отпадъци.

Таблица 1. Други инсталации от регионалната система за отпадъци, експлоатирани от оператора на регионалното депо

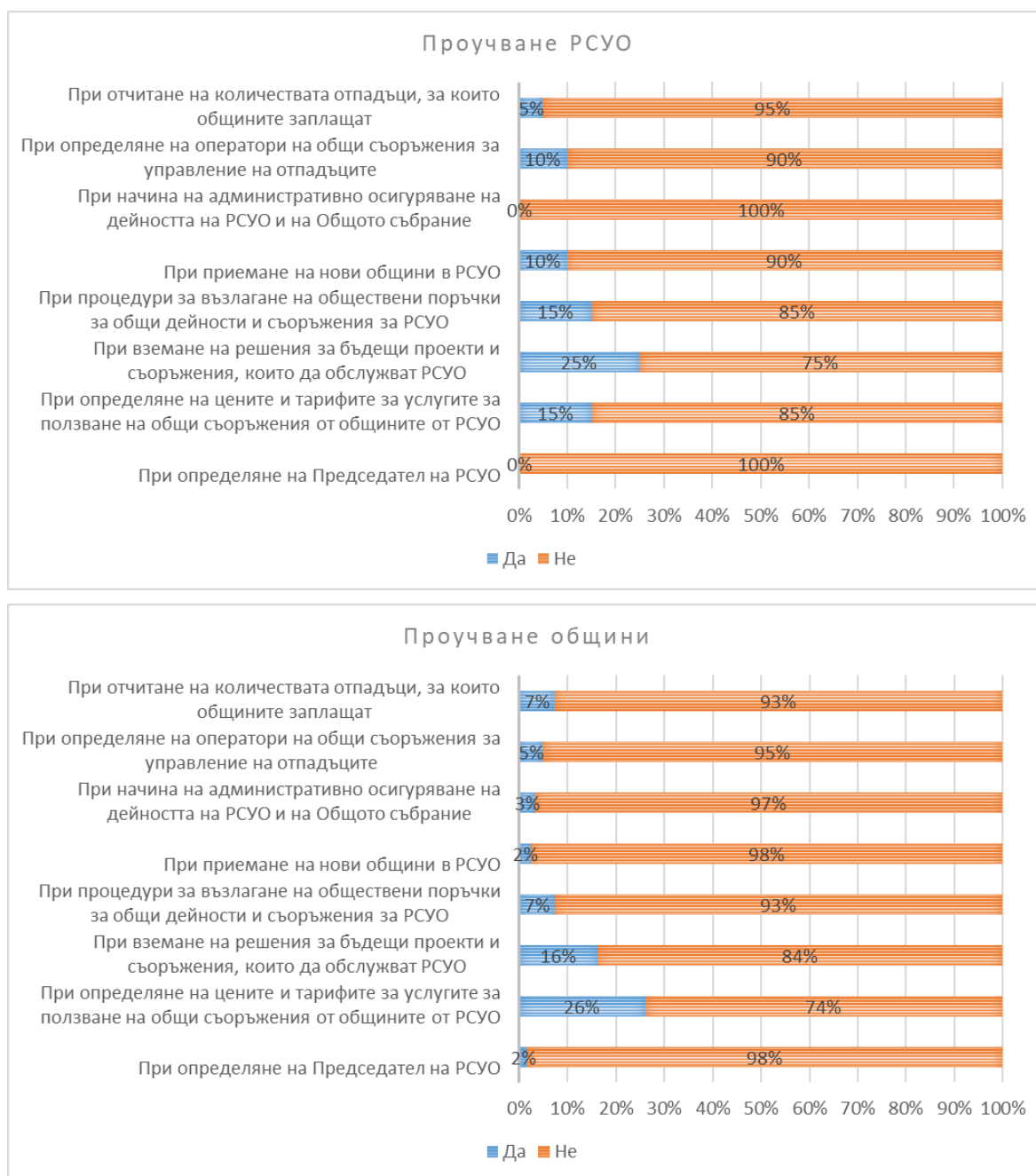
Вид инсталация	Брой РСУО
Сепарираща инсталация	9
Компостираща инсталация за зелени и др. биоразградими отпадъци	8
Инсталация за строителни отпадъци	2
Инсталация за едрогабаритни отпадъци	1
Център за събиране на опасни отпадъци от населението	1

Фигура 3. Участват ли редовно общините от РСУО в заседанията на Общото събрание на РСУО?

Анализът на резултатите от проведеното проучване сред РСУО и общините показва, че активността на участие на общините в заседанията на Общите събрания на РСУО е много висока – почти всички общини участват редовно в заседанията.

Фигура 4. По кои въпроси се констатира най-често разногласия?

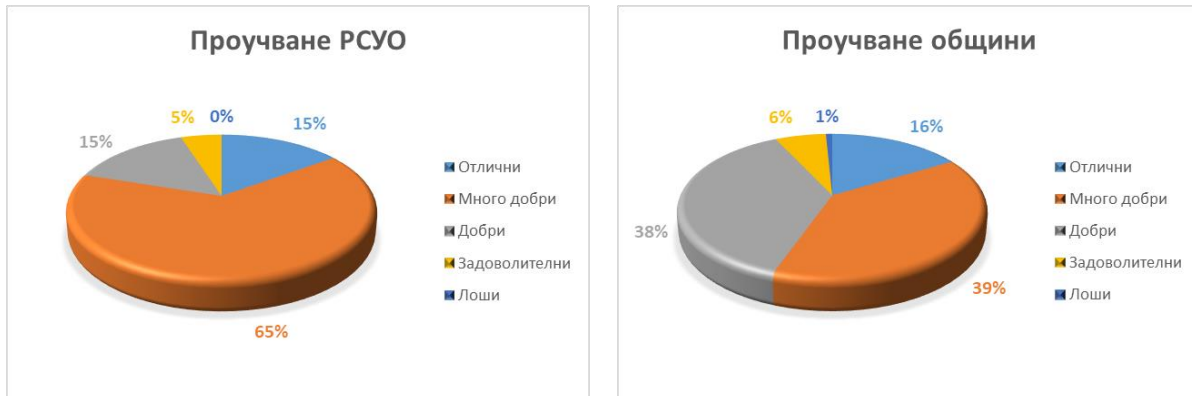

Степента на съгласие на общините при вземането на решения от РСУО е сравнително висока – над 60% от отговорилите общини не смятат, че има разногласия при обсъжданията и вземането на решения на Общото събрание на РСУО, или че ако такива има, то това се случва много рядко. Въпросите, по които са възниквали разногласия, са свързани най-вече с вземането на решения за бъдещи проекти и съоръжения, които да обслужват РСУО и с определянето на цените и тарифите за услугите за ползване на общи съоръжения от общините от РСУО. Най-редки са случаите, в които има разногласия при определянето на председател на РСУО и при административното осигуряване на дейността на РСУО и на Общото събрание.

В допълнение към горепосочените въпроси във Фигура 4, две РСУО посочват, че са имали разногласия по въпроса, свързан с изпълнението на заложените цели за

намаляване депонирането на рециклируеми и биоотпадъци поради липса на изградена и въведена в експлоатация ключова инфраструктура за тяхната обработка. Проблем в следствие на това е и внасянето на дължимите отчисления по чл. 31 от ЗУО и при предложение на някои от общините членове на РСУО да извозват отпадъците, образувани след сепарация в друга инсталация, вместо това да става на Регионално депо.

Фигура 5. Как оценяват резултатите от дейността на РСУО?

От получените резултати от проведеното проучване е видно, че анкетираните общини оценяват положително резултатите от дейността на регионалните сдружения за управления на отпадъците - 90% от общините са дали положителна оценка на дейността на РСУО, а едва 1% от тях оценяват резултатите от дейността на РСУО като лоши.

Тази констатация се подкрепя и от факта, че под 4% от всички общини, които са попълнили анкетните карти, считат, че са необходими някои промени в организацията на дейността, подобряване на работата на РСУО или други промени. Става въпрос за следните предложения:

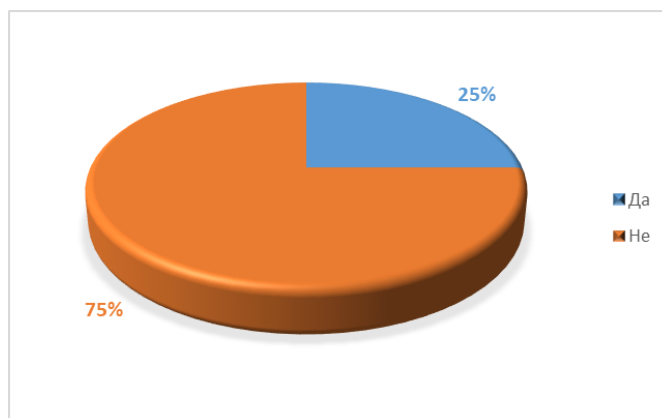
- създаване на експертен съвет, който да обсъжда и подготвя документи преди обсъждането им на заседанията на РСУО
- промяна на нормативната уредба с цел регламентиране на случаите, при които община проявява самоуправство при вземане на решения относно Регионалната система за управление на отпадъци
- РСУО да заседават на ротационен принцип всяка година

Към тях може да се добави и предложение от едно от РСУО за промяна на организацията по заплащането на отчисленията и обезпеченията по Закона за управление на отпадъците, тъй като в момента собственикът на депото има ангажимент да заплаща за отчисления и обезпечения по ЗУО за всички общини от сдружението и при неизрядност от някоя община, водещата община изпада в ситуация с блокиран финансов ресурс.

Във връзка с новите цели за рециклираните отпадъци и депонираните битови отпадъци, съгласно действащото европейско законодателство свързано с пакета „Кръгова икономика“, РСУО отправят следните предложения:

- ✓ Организиране и провеждане на разяснителни и образователни кампании за ползата от разделно събиране на отпадъци и опазването и съхраняването на природата;
- ✓ Презентации и обучения на най-малките деца как да разделят и събират разделно отпадъците, които генерират вкъщи и в учебните заведения; участия на ученици и студенти в програми за обучения за разделно събиране на отпадъците; стимулиране на гражданите с награди за предаване на разделно събраните от тях отпадъци; организиране на събития и проекти за разделно събиране на отпадъци;
- ✓ Ползване на добри практики от други общини и държави във връзка с разделно събиране на отпадъци и стимулиране на населението да разделя отпадъците при тяхното изхвърляне;
- ✓ Да се въведат в малките населени места отново пунктовете за изкупуване на основните отпадъци подходящи за рециклиране (стъкло, пластмаса и хартия);
- ✓ Да се въведе справедливо облагане на база количеството генерирани отпадъци;
- ✓ Да се привлече населението масово да участва в разделното събиране на отпадъците в т.ч. чрез заплащане на разделно събрани отпадъци от опаковки от пластмаси, метал и стъкло (автомати за приемане на пластмасови и стъклени бутилки);
- ✓ Да се въведе многократно използване на стъклени опаковки за част от стоките;
- ✓ Да се задължат търговците, питейните заведения и заведения за обществено хранене с площ над 100 кв. м да имат сключен договор с лица събиращи отпадъци от опаковки, като годишните количества предадени отпадъци придружени със съответните документи да се докладват пред общините;
- ✓ Въвеждане на икономически стимул за намаляване на дела на използваните (закупуваните) продукти, които водят до образуването на отпадъци и/или да се оптимизират съществуващите производства и предлагани продукти. Удължаване на жизнения цикъл на продуктите и въвеждане на мерки за повторна употреба на стоки и продукти;
- ✓ Изграждане на инсталации за оползотворяване на отпадъци с получаване на енергия, във всички региони на страната. Изграждане на допълнителни линии за производство на модифицирано гориво (RDF), като допълнение към съществуващи сепариращи инсталации;
- ✓ Изграждане на компостиращи инсталации в повече общини от съответните регионални сдружения;
- ✓ Включване на домашно компостиране, където е приложимо;
- ✓ Безвъзмездна доставка на компостери за желаещите жители от общините.

Фигура 6. На ниво РСУО предприемали ли сте действия/проекти/мерки за предотвратяване образуването на отпадъци на регионално ниво?

Към настоящия момент преобладават РСУО, които не изпълняват мерки или проекти свързани с предотвратяване образуването на отпадъците на регионално ниво.

В резултат от проведеното анкетно проучване сред всички РСУО и общини и изготвения анализ на дейността на РСУО могат да се направят следните основни **изводи и препоръки**:

- ✓ Регионалните депа се експлоатират преобладаващо от изпълнители избрани по Закона за обществени поръчки.
- ✓ Освен регионалните депа, операторите им в повечето случаи експлоатират и сепариращи инсталации и инсталации за компостиране на зелени и др. биоразградими отпадъци.
- ✓ Активността на участие на общините в заседанията на Общите събрания на РСУО е много висока, като почти всички общини участват редовно в заседанията.
- ✓ Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО. Въпросите, по които са възниквали разногласия, са свързани с вземането на решения за бъдещи проекти и съоръжения, които да обслужват РСУО и с определянето на цените и тарифите за услугите за ползване на общи съоръжения от общините от РСУО.
- ✓ Мнозинството от общините оценяват положително резултатите от дейността на РСУО, като под 4% от всички общини, участвали в проучването, считат, че са необходими промени в организацията на дейността и подобряване на работата на РСУО.